

Asia: VN/13615/2019

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Meripelastusseura kiittää mahdollisuudesta osallistua aktiivisesti liikenneturvallisuusstrategian työryhmätyöskentelyyn, sekä lausua liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi tässä yhteydessä erityisesti vesiliikenteen osalta.

On hyvä asia, että strategiassa on pyritty huomioimaan kaikki liikennemuodot yhdenvertaisina, osallistaen kaikki keskeiset toimijat.

Strategian tavoitteita ohjaava nollavisio sopii mielestämme myös vesiliikenteeseen erinomaisesti ja on linjassa myös Meripelastusseuran tavoitteiden kanssa, jotta yksikään ei hukkuisi tai kuolisi tapaturmaisesti vesillä.

Liikenneturvallisuusstrategia-luonnoksen tiivistelmässä on korostettu seitsemää eri osa-aluetta ja periaatetta. Meripelastusseura kiinnittää huomiota erityisesti vain muutama näistä:

- Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia.

Toisin sanoen liikenneturvallisuus syntyy eri toimijoiden yhteisen tekemisen ja toimenpiteiden kautta. Tämä tarkoittaa saumatonta yhteistyötä viranomaisten, yritysten; niin teollisuuden kuin palveluntuottajien, ja eri järjestöjen välillä yhteisen tavoitteen eteen. Vesiliikenteen toimijoilla on nähdäksemme selkeästi yhteinen tahtotila ja visio, jopa keinoja niiden toteuttamiseksi. Nähtäväksi jää enää löytyykö näiden tavoitteiden saavuttamiseksi valtiovallan suunnaltakin riittävää tahtoa tarvittavien resurssien varmistamiseksi.

Toivomme, että jo tämän strategisen linjauksen ensimmäiseen toimenpide-ehdotukseen; sisältyy aidosti ja oikeasti myös tarvittavista resursseista huolehtiminen.

On toki erinomaisen hyvä asia, että linjauksen kuudennessa toimenpide-ehdotuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota myös vesiliikenteen turvallisuuskampanjoinnin koordinointiin ja ohjaamiseen konkreettisella tavalla.

Liikenneturvallisuusstrategian yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on kirjattu niin ikään, että:

- Asenteiden on muututtava liikenteessä.

Meripelastusseura uskoo vahvasti, että todellista vaikuttavuutta ja pidempiaikaista muutosta saadaan aikaiseksi ennen kaikkea vaikuttamalla asenteisiin ja muuttamalla sitä kautta pysyvästi vesilläliikkujien käyttäytymistä.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Meripelastusseura on panostanut omatoimisesti viime vuosina verkkokoulutukseen, niin veneilyä aloittaville kuin myös kokeneemmille veneilijöille tarkoitetuilla avoimilla verkkokursseilla (Päällikön vastuu, Veneile turvallisesti sekä Toiminta hätätilanteessa).

Kantavana teemana ja johdatuksena turvalliseen vesillä liikkumiseen toimii hyvä merimiestapa. Hyvä merimiestapa sisältää tuota liikenneturvallisuusstrategiassakin peräänkuulutettua asennetta, yhdistettynä ajantasaiseen ja oikeasuhtaiseen lainsäädäntöön, meripelastuslain henkeen, sekä asianmukaiseen varautumiseen, ennakointiin, ja tarvittavan osaamisen kartuttamiseen.

Linjauksen toimenpide-ehdotukset 60.–62. tukevat tämän tavoitteen saavuttamista vesiliikenteen osalta, edellyttäen että valtion talousarvioon esitetyt lisämäärärahat saadaan ohjattua itse toimintaan ja kanavoitua riittävässä määrin myös käytännön työtä tekevien järjestöjen kautta konkreettisiin toimenpiteisiin.

Tuloksellista ja vaikuttavaa kansalaistoimintaa

Meripelastusseura toiminnallaan; PELASTAA, AVUSTAA, KOULUTTAA ja VALISTAA.

Vuosi 2020 oli Meripelastusseuran historiassa ennätysvilkas, suoritimme yli 2 000 eriaista pelastus- ja avunantotehtävää, pelastimme 41 ihmishenkeä ja avustimme yhteensä yli 4 000 ihmistä ja 1 800 alusta.

Pelastus- ja avustustoiminnan ohella erilaisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus onkin tarpeen tehtävämäärien pienentämiseksi ja onnettomuuksien estämiseksi. Onnettomuus voi yllättää kokeneenkin veneilijän. Meripelastusseuran vuonna 2020 valmistuneessa strategiassa onkin nostettu operatiivisen toiminnan ja meripelastuskoulutuksen ohella keskiöön ennaltaehkäisevä työ.

Merkittävä osa Meripelastusseuran onnettomuuksia ennaltaehkäisevää vesiturvallisuustyötä on myös Trossi-jäsenpalvelu, joka tarjoaa maksuttoman avun myös kiireettömissä ongelmatilanteissa vesillä. Vapaaehtoisiehistöjen hoitamat kiireettömät avustustehtävät ehkäisevät vuosittain satojen ongelmatilanteiden kehittymisen vaara- tai hätätilanteiksi.

Liikenneturvallisuusstrategian yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on kirjattu myös, että:

- Päätöksenteon on perustuttava tietoon.

Mielestämme meillä on jo nykyisellään hyvät eväät kokonaiskuvan muodostamiseksi eri tilastoja ja tietovarantoja yhdistämällä, mutta samalla kehittämisen varaa on erilaisten rajapintojen ja tietojen käytettävyyden ja eheyden osalta.

Toisaalta jos esimerkiksi kaikki hukkumiskuolemat otetaan lukuun, vesielementin osalta, niin lähestytään tieliikenteen kuolemien tasoa, eli erittäin merkittävästä kokonaisuudesta on joka tapauksessa kysymys, josta on syytäkin olla huolissaan.

Linjauksen toimenpide-ehdotukset 8. sekä 21 ja 22. tukevat tämänkin tavoitteen saavuttamista, kun edelleen huolehditaan työhön tarvittavista resursseista.

Liikenneturvallisuusstrategialuonnoksessa on edelleen todettu strategiseksi tavoitteeksi, että:

- Lainsäädännön on edistettävä turvallista liikkumista.

Meripelastusseura tukee ajatusta, mutta toteaa että lainsäädännön tiukentamisen suhteen tulee aina erityisen tarkkaan pohtia eri keinojen todellista vaikuttavuutta.

Lopuksi

Veneilyturvallisuuden edistäminen on yhteinen asia ja samalla myös veneily- ja vesiturvallisuustyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava

Viisaasti Vesillä -konsepti on tunnettu ja hyvin suomalaiseen yhteiskuntaan vakiintunut tuote, joka on edelleen ajanmukainen ja tehokas tapa viestiä veneily- ja vesiturvallisuusasioista tavoittamalla laajasti kansalaisia. Meripelastusseuran kaikille avoin Veneilytaito.fi-verkkokoulutusympäristö sekä tukee että täydentää erinomaisesti Viisaasti Vesillä -konseptia.

Liikenneturvallisuusstrategian vesiliikenteen työryhmä totesi mm. työpajassaan, että turvallisuusviestinnän tulisi tavoittaa paremmin kaikki vesilläliikkijat, jotta vesilläliikkijat mm. käyttäisivät pelastuspukineita ja osaisivat toimia turvallisesti vesillä. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan selkeästi edelleen laajempaa ja tehokkaampaa turvallisuusviestintää. Liikenneturvallisuusstrategia luonnoksessa esitetyt toimenpiteet tukevat tämän tavoitteen saavuttamista, mutta tavoitteiden ja vesiturvallisuusviestinnän budjettiresurssien välillä on kuitenkin selkeä epäsuhta.

Meripelastusseura onkin edelleen huolissaan veneily- ja vesiturvallisuustyön valtakunnallisista resursseista. Tämä edellyttää riittävää ja pysyvää rahoitusta julkiselta taholta, jotta toimintaa voidaan myös järjestöissä kehittää ja sen jatkuvuus voidaan turvata. Toiminnanohjaukseen tulisi kytkeä mukaan kaikki keskeiset vesi- ja veneilyturvallisuusjärjestöt sekä vastuuviranomaiset ja -ministeriöt.

Suomen Meripelastusseura ry

Jori Nordström

toimitusjohtaja, merikapteeni

Nordström Jori
Suomen Meripelastusseura ry